

Rasmus en de landloper

Ook van Astrid Lindgren

Lotta uit de Kabaalstraat

Emiel van de Hazelhoeve

Emiel is een held

Wij uit Bolderburen

Karlsson van het dak

Ronja de roversdochter

De gebroeders Leeuwenhart

Madieke van het rode huis

Madieke en Liesbet

Mio, mijn Mio

Pippi Langkous

Samen op het eiland Zeekraai

Astrid Lindgren

Rasmus en de landloper

vertaald door Rita Törnqvist-Verschuur
met tekeningen van Thé Tjong-Khing

Uitgeverij Ploegsma Amsterdam

Kijk ook op:
www.ploegsma.nl
www.astridlindgren.com

ISBN 978 90 216 7668 5

Elfde druk 2016

Oorspronkelijke titel: 'Rasmus på luffen'
Verschenen bij Rabén & Sjögren, Stockholm
© Tekst: Astrid Lindgren p/a Saltrkråkan AB
© Omslagillustratie: Alex de Wolf 2016
© Illustraties binnenwerk: Thé Tjong-Khing 2002
Vertaling: Rita Törnqvist-Verschuur
Omslagontwerp: Steef Liefding
© Nederlandse uitgave: Uitgeverij Ploegsma, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden.

Uitgeverij Ploegsma drukt haar boeken op papier met het FSC-keurmerk.
Zo helpen we waardevolle oerbossen te behouden.

I

Rasmus zat op zijn vertrouwde plekje boven in de lindeboom en dacht aan dingen die er niet moesten zijn. In de eerste plaats aard-appels! Behalve natuurlijk als ze gekookt waren en je er 's zondags jus overheen kreeg. Maar zolang ze op het aardappellandje groeiden en aangeard moesten worden, zouden ze er niet moeten zijn. Juffrouw Haviks moest ook maar afgeschapt worden. Want die zei soms zomaar: 'Morgen gaan we de hele dag aard-appels aanaarden.'

'We gaan aardappels aanaarden,' zei ze, maar dat betekende echt niet dat juffrouw Haviks van plan was te helpen. O nee. Rasmus, Gunnar, Grote Peter en de andere jongens moesten de hele zomerdag in de hitte op het aardappellandje zwoegen. En de kinderen uit het dorp voorbij zien komen op weg naar de zwemplek in de rivier! Die verwaande dorpskinderen moesten er trouwens ook maar niet zijn!

Rasmus probeerde te bedenken of er nog meer was dat weg moest. Maar hij werd gestoord doordat iemand hem van beneden zachtjes toeriep: 'Rasmus! Verstop je! De Havik komt eraan!'

Gunnar stak een waarschuwend kop om de deur van de hout-schuur en Rasmus glipte weg van zijn lievelingsplekje. En toen juffrouw Haviks een ogenblik later voor de houtschuur stond, was er tussen de groene takken van de lindeboom geen Rasmus te zien. Dat was maar goed ook, want juffrouw Haviks wilde niet dat jongens als vogeltjes boven in bomen zaten wanneer er nuttig werk te doen was.

‘Alleen dennenblokken, Gunnar!’

Juffrouw Haviks liet haar strenge ogen onderzoekend over de houtblokken gaan die Gunnar in de mand had gestapeld.

‘Ja, juffrouw Haviks,’ zei Gunnar met de stem waarmee je juffrouw Haviks hoorde te antwoorden. Die speciale kindertehuisstem die je altijd gebruikte als je iets tegen de directrice zei en tegen de dominee, wanneer die op inspectie kwam en vroeg of je het niet fijn vond de tuin zo mooi te maken. En tegen de ouders van een van de dorpskinderen als die kwamen vragen waarom je hun zoontje een oplawaai had gegeven, terwijl die jongen jou op het schoolplein voor ‘weeshuisjoch’ had uitgemaakt. Dan klonk je stem precies zo mak en onderdanig, want je had allang begrepen dat juffrouw Haviks en de dominee en al die anderen dat verwachtten.

‘Weet jij waar Rasmus is?’ vroeg juffrouw Haviks.

Angstig drukte Rasmus zich nog dichter tegen de tak waaraan hij hing, en hij hoopte vurig dat juffrouw Haviks weg zou gaan. Veel langer kon hij zo niet blijven hangen, hij hoefde maar een heel klein beetje kracht uit zijn armen te verliezen of hij zou langzaam omlaag zakken en net in het blikveld van juffrouw Haviks terechtkomen. De blauwgestrepte kiel die hij aanhad, die fel gekleurde kindertehuis Kiel, was ook al van verre te zien. Vogels in bomen kun je moeilijk ontdekken, want God heeft ze een schutkleur gegeven, zei de juf op school. Maar aan jongens uit een kindertehuis had God geen schutkleur gegeven, en daarom wenste Rasmus nu nog maar één ding: dat juffrouw Haviks zou verdwijnen voordat hij het moest opgeven.

Het was nog maar pas geleden dat juffrouw Haviks op hem gemopperd had omdat hij zich veel viezer maakte dan alle andere kinderen in het kindertehuis, en daar moest hij nu weer aan denken. Wacht maar, de volgende keer dat ze het zei zou hij antwoor-

den: ‘Ik ben bezig een schutkleur aan te schaffen.’

Dat zou hij natuurlijk alleen stilletjes in zichzelf zeggen, en niet hardop zodat de Havik het kon horen, en zeker niet pal in haar gezicht. Want ze had van die strenge ogen, en haar mond was zo streng en samengeknepen, en ze had soms ook nog een strenge rimpel in haar voorhoofd. Gunnar beweerde dat zelfs haar neus er streng uitzag. Maar dat vond Rasmus niet. Rasmus vond dat De Havik best een mooie neus had.

Maar nu hij daar met bijna lamme armen aan die tak hing, kon hij weinig goeds over haar bedenken. En Gunnar, die onder de ogen van juffrouw Haviks gedwee blok na blok in de houtmand stapelde, durfde niet eens omhoog naar haar neus te kijken, of die nu streng was of niet. Hij zag van haar alleen een stukje gesteven schort.

‘Weet jij waar Rasmus is?’ vroeg juffrouw Haviks nu nog eens ongeduldig, omdat ze op haar eerste vraag geen antwoord had gekregen.

‘Ik zag hem daarnet bij het kippenhok,’ antwoordde Gunnar.

Dat was nog waar ook. Een half uur geleden hadden Gunnar en Rasmus eieren gezocht tussen de brandnetels achter het kippenhok, waar die sukkels van kippen soms stiekem aan de leg gingen. Gunnar had Rasmus dus écht een poosje geleden bij het kippenhok gezien. Het leek hem maar beter juffrouw Haviks niet te vertellen waar Rasmus nu was.

‘Als je hem ziet, zeg hem dan dat hij een mandje brandnetels plukt,’ zei juffrouw Haviks, en ze maakte rechtsomkeert.

‘Ja, juffrouw Haviks,’ zei Gunnar.

‘Heb je het gehoord?’ vroeg hij toen Rasmus naar beneden kwam klauteren. ‘Je moet brandnetels plukken.’

Brandnetels moesten er ook niet zijn, vond Rasmus. De hele lange zomer moesten ze brandnetels plukken voor de kippen,

want die kregen elke dag gekookte brandnetelpap.

‘Waarom kunnen die sukkels zelf geen brandnetels plukken, als ze toch recht voor hun neus groeien!’

‘Nee, nee, wat dacht je wel,’ zei Gunnar, ‘Smakelijk eten, dames!’ Hij maakte een diepe buiging voor een kip die zacht kakekend voorbij trippelde.

Rasmus aarzelde of kippen afgeschapt moesten worden, maar na even denken vond hij dat ze er beter wel konden zijn. Anders zou je op zondag geen eitje krijgen, en zonder zondags eitje zou je nauwelijks weten dat het zondag was. Nee, kippen konden er maar beter wel zijn, en die brandnetels moest hij meteen maar gaan plukken.

Rasmus was echt niet luier dan andere jongens van negen jaar. Hij had alleen een voor zijn leeftijd natuurlijke afkeer van alles wat hem belemmerde in bomen te klimmen, in de rivier te zwemmen, rovertje te spelen met de andere jongens en achter het aardappelhok in hinderlaag te liggen als een van de meisjes aardappels kwam halen. Zulke dingen hoorde je in de zomervakantie te doen, vond hij. Maar dat zou juffrouw Haviks nooit kunnen begrijpen, en dat was ook wel logisch. Want kindertehuis Zuiderveld was eigendom van de gemeente, maar moest gedeeltelijk bestaan van de opbrengst van groente en eieren. De kinderen waren een goedkope en noodzakelijke arbeidskracht, en juffrouw Haviks stelde heus geen onmenselijke eisen, ook al vond Rasmus het onmenselijk dat hij een hele dag aardappels moest aanaarden. Maar omdat hij net als alle andere kinderen zonder ouders op zijn dertiende voor zichzelf zou moeten zorgen, moest hij al vroeg de handen uit de mouwen leren steken, dat begreep juffrouw Haviks wel. Ze begreep alleen niet even goed dat zelfs kinderen uit een kindertehuis niets liever willen dan spelen, maar dat kon je van haar misschien niet verlangen, omdat ze zelf nooit echt gespeeld had.

Rasmus plukte gehoorzaam brandnetels achter het kippenhok. Maar hij kon het niet laten de kippen ondertussen op hun nummer te zetten.

‘Luiwammesen! Jullie moesten je schamen! Je komt hier om in de brandnetels! Maar nee hoor, jullie niet gezien! En ik me hier maar uitsloven om jullie te eten te geven! Ik lijk wel een slaaf!’

Hoe meer hij eraan dacht, des te meer begon hij zich een slaaf te voelen, en dat was eigenlijk nog wel leuk ook. De juf op school had vorig jaar een boek over de slaven in Amerika voorgelezen. Er was niets fijners dan juf te horen voorlezen, en dat boek over die zwarte slaven was het mooiste dat Rasmus ooit had gehoord.

Hij plukte brandnetels en kreunde zachtjes. Want nu sloeg de slavendrijver hem met zijn zweep, en achter de grote koelbak met ijs onder het zaagsel lagen de bloedhonden klaar om tevoorschijn te springen als hij zijn mand niet vlug genoeg kon vullen. Hij plukte nu geen brandnetels meer, maar katoen. De grote plukwant die hij aanhad om niet geprikt te worden, hoorde niet helemaal thuis bij een slaaf onder de brandende zon in de zuidelijke staten van Amerika, maar hij kon die want niet missen.

Rasmus plukte en plukte. En een enkele keer heeft zelfs een slaaf geluk! Bij de grote koelbak groeiden een paar kanjers van brandnetels. Rasmus had zijn mand al vol, maar hij ging ze toch nog plukken om de bloedhonden op stang te jagen. En daar zag hij iets naast de bak liggen. Het was half verborgen onder het zaagsel en het leek wel een stuiver. Zijn hart begon te bonken. Nee, het kón geen stuiver zijn, zoiets gebeurt niet in het echt! Maar hij trok voorzichtig de want uit en reikte naar dat glimmende dingetje onder het zaagsel.

Ja, het wás een stuiver! De katoenvelden verdwenen, de bloedhonden gingen in rook op en de arme slaaf kon wel juichen.

Wat kon je voor een stuiver niet allemaal kopen! Een grote

zak toffees of vijf toverballen of een chocoladereep. Al die dingen waren te koop in de winkel in het dorp. Misschien kon hij er morgen tussen de middag wel even naartoe rennen. Hij kon natuurlijk ook niet naar het dorp gaan en de stuiver zelf houden en zich blijven verkneukelen bij de gedachte dat hij rijk was en kon kopen wat hij wilde.

Ja, kippen en brandnetels konden er maar beter wel zijn, want zonder kippen en brandnetels was dit niet gebeurd. Hij had er al spijt van dat hij die arme kippen daarnet zo wreed had toegesproken. Ze leken zich daar trouwens niet veel van aan te trekken, zo parmantig als ze door de ren liepen, maar hij wilde ze toch laten weten dat hij eigenlijk niets op ze tegen had.

‘Ja hoor, jullie mogen er best zijn,’ zei hij en hij liep naar het gaas om de ren. ‘En ik zal elke dag brandnetels voor jullie plukken...’

Net op dat ogenblik gebeurde er weer een wonder. Hij zag weer iets op de grond liggen. In de kippenren, vlak voor de pootjes van een kakelende witte leghorn, lag een schelp. Midden tussen de kippenstront lag daar een mooie, witte schelp met kleine bruine stippeltjes.

‘Oh,’ zei Rasmus, ‘wat mooi!’

Behendig deed hij het hek van de haak en zonder zich iets aan te trekken van het angstige gekakel en wilde gefladder van de kippen schoot hij naar voren en pakte de schelp.

Nu was zijn geluk zo groot dat hij het niet meer alleen kon dragen. Hij moest dit allemaal aan Gunnar vertellen. Arme Gunnar, die een uur geleden met hem bij de kippenren was geweest en daar geen schelp en geen stuiver had gevonden! Rasmus dacht na. Misschien lagen de schelp en de stuiver er een uur geleden nog niet. Misschien waren ze pas tevoorschijn getoverd op het moment dat Rasmus brandnetels begon te plukken. Misschien was

dit wel een wonderdag voor hem, zo een waarop alleen wonderbaarlijke dingen gebeuren. Hij moest nodig van Gunnar horen wat die hiervan vond.

Rasmus zette het op een lopen, maar hield plotseling halt toen hij zich de mand met brandnetels herinnerde. Hij liep terug naar de koelbak om de mand op te halen, en met de mand in zijn ene hand en in de andere de schelp en de stuiver geklemd ging hij op zoek naar Gunnar.

Hij vond hem bij de speelplaats, waar de kinderen altijd na het werk bij elkaar kwamen. Ze stonden er al met z'n allen op een kluitje, en je kon zo zien dat er onrust heerste. Er moest iets zijn gebeurd terwijl Rasmus weg was.

Rasmus deed zijn uiterste best Gunnar even apart te nemen om hem zijn kostbaarheden te laten zien. Maar Gunnar had veel belangrijker zaken aan zijn hoofd.

‘We gaan morgen geen aardappels aanaarden,’ zei hij kort. ‘Er komen een paar mensen die een kind willen uitzoeken.’

Dit was zulk belangrijk nieuws dat de stuiver en de schelp verschrompelden tot er bijna niets van over was. Dat iemand van de kinderen een eigen thuis zou krijgen, daar kon niets ter wereld tegenop. Er was geen kind in Zuiderveld dat niet droomde van dit geluk. Zelfs de grote jongens en meisjes, die al bijna voor zichzelf moesten gaan zorgen, hoopten tegen beter weten in op dit wonder. Ja, zelfs de lelijkste, chagrijnigste en meest onhandelbare kinderen konden de hoop niet laten varen dat er eens op een mooie dag iemand zou komen die om een onverklaarbare reden juist hem of haar wilde hebben. Niet als knecht of meid om over te bazen, maar als eigen kind. Eigen ouders te hebben, dat was het grootste geluk dat de kinderen uit Zuiderveld zich konden voorstellen. Ze wilden natuurlijk niet allemaal voor dit hopeloze verlangen uitkomen. Maar Rasmus was nog maar negen en had nog

niet geleerd net te doen alsof het hem koud liet.

‘Stel je eens voor,’ zei hij opgewonden, ‘stel je eens voor dat ze mij willen hebben. O, wat zou ik dat graag willen.’

‘Verbeeld je maar niets,’ zei Gunnar. ‘Ze nemen altijd meisjes met krullen.’

Rasmus keek of zijn laatste oortje versnoept was. Toen vermande hij zich en deed nog één wanhopige poging Gunnar op andere gedachten te brengen.

‘Denk je echt niet dat er misschien één iemand is die een jongen met steil haar wil hebben?’

‘Ze willen meisjes met krullen, zei ik toch net.’

Gunnar zag er zelf niet bepaald mooi uit, hij had een knobbelneus en zijn haar leek wel uitgeplozen touw. En hij zou nooit durven bekennen dat ook hij stiekem hoopte een vader en moeder te krijgen. Geen mens mocht aan hem zien dat hij zich ook maar iets aantrok van wat er morgen zou gaan gebeuren.

Toen Rasmus wat later in zijn smalle bed naast dat van Gunnar in de jongensslaapzaal lag, herinnerde hij zich dat hij nog steeds niets gezegd had over de schelp en de stuiver. Hij boog zich over de rand van zijn bed en fluisterde: ‘Zeg, Gunnar, er zijn vandaag zo veel wonderlijke dingen gebeurd.’

‘Wat voor wonderlijke dingen?’ vroeg Gunnar.

‘Ik heb een stuiver en een hele mooie schelp gevonden, maar je mag het aan niemand vertellen!’

‘Laat eens zien,’ fluisterde Gunnar nieuwsgierig. ‘Kom, we gaan naar het raam om te kijken.’

Ze slopen in hun nachthemd naar het raam. In het licht van de zomeravond vertoonde Rasmus zijn schatten zo voorzichtig dat alleen Gunnar ze kon zien.

‘Wat heb jij een geluk,’ zei Gunnar en hij raakte met zijn wijsvinger de gladde schelp even aan.

‘Ja, ik heb geluk. En daarom denk ik dat ze me misschien toch willen hebben, de mensen die morgen komen.’

‘Jij denkt maar,’ zei Gunnar.

In het bed dat het dichtst bij de deur stond lag Grote Peter, de oudste jongen van het kindertehuis, en dus de aangewezen leider.

Hij kwam een eindje omhoog en steunend op zijn elleboog luisterde hij gespannen.

‘Gauw je bed in,’ zei hij. ‘de Havik komt eraan... Ik hoor haar de trap op stommelen.’

Gunnar en Rasmus vlogen met wapperende nachthemden hun bed in, en toen de Havik binnenkwam was het muisstil in de zaal.

Zoals elke avond kwam de directrice haar ronde doen. Ze liep van het ene bed naar het andere en controleerde of alles in orde was. Een heel enkele keer gebeurde het dat ze een jongen een ruwe, bijna onwillige aai gaf. Rasmus hield niet van de Havik. Maar elke avond hoopte hij dat ze hem zou aaien. Hij wist zelf niet waarom, maar hij wou zo graag dat ze het deed.

Als ze me vanavond aait, dacht Rasmus in zijn bed, dan betekent het dat ik morgen ook een wonderdag heb en dat die mensen mij uitkiezen, ook al heb ik steil haar.

Juffrouw Haviks stond nu bij het bed van Gunnar. Rasmus lag verstijfd van spanning te wachten. Nu... nu was ze bijna bij hem.

‘Rasmus, lig je deken niet kapot te bijten,’ zei juffrouw Haviks.

Daarna liep ze door, en een ogenblik later trok ze zacht en onverbiddelijk de deur achter zich dicht. Het was stil in de slaapzaal. Maar uit het bed van Rasmus kwam een diepe zucht.

De volgende ochtend werd er in het washok van de jongens heel wat zeep gebruikt! Pleegouders waren dol op friscgewassen oren en schoongeborstelde handen, tenminste, als je de Havik wou geloven. Vandaag moest je er zo voordelig mogelijk uitzien.

Rasmus deed een grote klodder groene zeep in zijn waskom en begon zich zo hard te schrobben als hij het sinds de dag voor Kerstmis niet meer gedaan had. Hij was een jongen met steil haar – daar was nu eenmaal niets aan te doen – maar als het alleen op de oren aankwam, dan zouden de zijne vandaag het schoonst van heel Zuiderveld zijn, en er was niemand met rodere en harder geschrobde handen. De meisjes hadden ook hier weer een streepje voor, want die waren vanzelf al zo onnatuurlijk schoon. Het was alsof het vuil alleen maar aan jongens vast wou blijven zitten en op meisjes geen vat had. Daarbij kwam nog dat ze altijd aan het afwassen en boenen en bakken waren, allemaal van die dingen waar je nog schoon van werd ook.

In het midden stond Grote Peter, die nog geen zeep of borstel had aangeraakt. De komende herfst zou hij dertien worden, en dan moest hij hoe dan ook weg uit Zuiderveld. Hij wist dat hij bij de een of andere boer in de omtrek als jongste knecht zou moeten beginnen, en hij wist ook dat zelfs schoongewassen oren hieraan niets konden veranderen.

‘Ik vertik het om me vandaag te wassen,’ verkondigde hij luid. Alle borstels hielden op met borstelen en het werd doodstil bij de waskommen. Grote Peter was de leider, en nu hij niet van plan

was zich te wassen, werd het voor de anderen plotseling moeilijk om zelf te beslissen wat zij zouden doen.

‘Ik vertik het ook om me te wassen!’ Vastbesloten legde Gunnar de borstel weg. Ook hij wist heel goed dat water en zeep hem niet zouden helpen.

‘Ben je gek geworden?’ zei Rasmus, terwijl hij zijn druipende haar afdroogde. ‘Je weet toch wie er komen!’

‘Jij denkt geloof ik dat het de koning in eigen persoon is,’ zei Gunnar. ‘Het kan mij niks schelen wie er komt. Of het nu de koning is of een voddenkoopman, ik was me in géén geval.’

Tante Olga in de keuken, die iets spraakzamer was dan jufvrouw Haviks, had verteld dat er een koopman kwam. Geen voddenkoopman, maar een keurige rijke meneer. En hij zou zijn vrouw meenemen. Ze hadden zelf geen kinderen die later hun zaak zouden kunnen erven. Daarom kwamen ze naar Zuiderveld om daar een kind te halen, zei tante Olga.

Wat zou het geweldig zijn om een hele winkel te erven, dacht Rasmus. Een winkel vol toffees, zuurtjes en dropveters, en natuurlijk ook meel en koffie en zeep en haring.

‘Ik was me in ieder geval wel,’ zei hij en hij begon zich stevig te schrobben.

‘Ja, was jij je maar,’ zei Gunnar. ‘Ik zal je wel helpen.’ Hij greep hem vast bij zijn nek en dompelde zijn hoofd onder in de wasbak. Rasmus kwam weer boos proestend tevoorschijn. Maar Gunnar schaterde van plezier.

‘Je bent toch niet boos, hoop ik?’ zei hij plagerig.

Toen begon Rasmus ook te lachen. Op Gunnar kon hij nooit lang boos blijven. Maar hij zou hem dit grapje wel betaald zetten. Hij pakte zijn waskom en stapte dreigend op Gunnar af, die midden voor de deur van de slaapzaal stond en de aanval afwachtte. Rasmus tilde de kom op. Nu zou Gunnar ervan lusten.

Maar net toen Rasmus klaarstond met de waskom, sprong zijn slachtoffer een eindje opzij. Op hetzelfde ogenblik ging de deur open, en de inhoud van de kom stroomde als een tropische slagregen over degene die op de drempel stond.

Over juffrouw Haviks.

Helaas is er bij zo'n gelegenheid maar één die z'n lachen kan inhouden, en dat is het slachtoffer dat het water over zich heen krijgt. Juffrouw Haviks had geen moeite haar lachen in te houden, maar de jongens lieten een gesmoord gegriinnik horen, en boven dat gegriinnik uit klonk een schel, angstig lachje.

Dat lachje was afkomstig van Rasmus. Een waanzinnig kort ogenblik lachte hij, maar daarna stond hij verstomd en wanhopig op de ramp te wachten. Want een ramp moest het worden, dat begreep hij.

Juffrouw Haviks kon zich altijd goed beheersen, dat liet ze ook nu weer zien. Ze schudde zich een beetje uit als een natte hond en keek Rasmus met strenge, afkeurende ogen aan.

'Ik heb nu geen tijd voor je, maar straks zal ik wel eens even met je praten,' zei ze. Toen klapte ze hard in haar handen en riep: 'Over een half uur verzamelen op de speelplaats. Dan zijn de bedden opgemaakt, de slaapzaal is aangeveegd en er is gegeten.'

Daarna verdween juffrouw Haviks zonder Rasmus ook maar een blik waardig te keuren. Toen ze weg was, brak er een luid gegjubel los.

'Ha ha, die kreeg me een lekkere plensbui,' zei Grote Peter. 'Deze keer schoot je precies in de roos, Rasmus.'

Maar Rasmus was niet zo blij met zijn schot in de roos. Dit was geen goed begin van de dag. Dit was geen wonderdag, geen dag waarop hij eigen ouders zou krijgen. Straf zou hij krijgen, heel zware straf zelfs, omdat hij iets heel ergs had gedaan. Hij had het

zo koud van de schrik en de angst dat zijn magere negenjarige jongenslijfje ervan schokte.

‘Trek je kleren aan,’ zei Gunnar. ‘Je ziet helemaal blauw van de kou.’ Daarna zei hij een beetje zachter: ‘Het was mijn schuld dat je het water over de Havik gooide.’

Rasmus trok klappertandend zijn kiel en broek aan. Het maakte niet uit wiens schuld het was. Ze hadden toch zeker geen van beiden kunnen vermoeden dat het zo raar zou lopen? Maar hij was bang, doodsbang voor de straf die de Havik voor hem zou bedenken. Als iemand echt iets slechts had gedaan, dan kon juffrouw Haviks wel eens en pak slaag uitdelen met een rotan stok. Dat was Grote Peter een keer overkomen, toen hij appels had gestolen in de tuin van de dominee. En Elof, toen die op een ochtend zo kwaad op tante Olga in de keuken was geworden dat hij haar had uitgescholden voor keukenheks, terwijl de Havik het kon horen.

Maar een hele bak met water over de directrice gooien was vast nog erger dan appels stelen en iemand uitschelden voor keukenheks. Ja, natuurlijk zou hij nu in de kamer van de Havik voor zijn broek krijgen met een rotan stok.

Als ze me slaat, ga ik dood, dacht Rasmus. Dan ga ik meteen dood, en dat is maar goed ook.

Als je toch al niet meer dan een jongen met steil haar uit een kindertehuis was, dan kon je net zo goed dood zijn.

Bedroefd liep hij even later met de anderen de speelplaats op. Juffrouw Haviks stond er al, gekleed in een keurige, zwarte jurk met een wit, gesteven schort.

Ze klapte in haar handen en zei: ‘Zoals jullie misschien gehoord hebben krijgen we vandaag bezoek. Zo dadelijk komen er een meneer en mevrouw die jullie willen bekijken en wat met jullie willen praten. Ga maar net als anders spelen, of liever nog een

beetje behoorlijker dan anders. Zo, begin maar!’

Rasmus wilde helemaal niet spelen. Hij dacht niet dat hij ooit nog zou willen spelen. In plaats daarvan klauterde hij in de lindeboom en ging op zijn vertrouwde plekje zitten. Daar kon hij tenminste rustig nadenken. En daar kon hij ook uitkijken over de weg en zien of de koopman er al aankwam. Ook al had hij geen greintje hoop meer dat die mensen hem uit zouden kiezen, toch vond hij het interessant om te zien hoe ze eruitzagen.

Daar zat hij nu onder zijn groene dak te wachten. De schelp en de stuiver had hij in zijn broekzak. Hij haalde ze tevoorschijn en bekeek ze; het was fijn ze in zijn hand te houden.

’Mijn kostbaarheden,’ dacht hij stilletjes. ’Mijn kostbare kostbaarheden.’

Ondanks alle ellende kon hij het toch niet laten een beetje blij te zijn met zijn ongelooflijke rijkdom.

Op dat ogenblik hoorde hij in de verte het zachte getrappel van paardenhoeven. Het geluid kwam dichterbij en kort daarna zag hij een rijtuig de bocht om komen. Twee bruine paarden draafden vrolijk over de stoffige landweg, en toen het rijtuig bij het hek was riep de koetsier ‘ho’ om de paarden halt te laten houden.

Er zaten een heer en een dame in het rijtuig. O, wat een mooie dame! Ze had een blauw hoedje op met witte veren die heen en weer wuifden op haar hoog opgestoken, blonde haar. En om zich te beschermen tegen de zon had ze een witte kanten parasol, maar die hield ze gelukkig naar achteren, zodat Rasmus haar mooie gezicht heel goed kon zien. Ze had ook al zo’n mooie lichte, katoenen jurk aan met een wijde rok, en toen ze uit het rijtuig stapte tilde ze die rok op en hield de stof bijeen met een wit handje.

Rasmus vond dat ze eruitzag als een sprookjesfee. De kleine, dikke man die haar uit het rijtuig hielp, was lang zo mooi niet. Hij zag er helemaal niet sprookjesachtig uit. Maar hij had wel een

winkel vol dropveters en zuurtjes, en dat maakte weer een heleboel goed. Met kleine, keurige pasjes liep de dame door het hek, dat haar man voor haar openhield.

Rasmus boog zich zo ver mogelijk voorover om niets te missen van haar sprookjesachtige verschijning. Stel je eens voor dat je zo iemand als moeder had, hoe zou dat voelen?

‘Moeder,’ zei Rasmus zachtjes voor zich uit, alsof hij wilde horen hoe het klonk. ‘Moeder!’

Als dit nu toch eens zijn wonderdag zou zijn! Dan zou deze mooie mevrouw begrijpen dat ze van al die kinderen in Zuiderveld niemand beter dan hem uit kon kiezen. Zodra ze hem zag zou ze zeggen: ‘Kijk, hier staat de jongen met steil haar naar wie wij op zoek zijn.’ De koopman zou knikken en zeggen: ‘Ja, die is heel geschikt om in de winkel te helpen, misschien kan hij voor de afdeling van de snoepjes zorgen!’

En als juffrouw Haviks hem dan mee wilde nemen naar haar kamer om hem slaag te geven, zou de koopman zeggen: ‘Wilt u zo goed zijn onze jongen niet aan te raken?’

Daarna zouden ze hem snel mee het rijtuig in nemen en hij zou de hand vast mogen houden van de mooie mevrouw, en de Havik zou hen bij het hek met haar stok na staan staren. Ze zou het rijtuig steeds verder weg zien rijden en het hoefgetrappel langzaam weg horen sterven. En als ze dan ten slotte niets meer hoorde, zou ze even moeten huilen en zeggen: ‘Daar ging Rasmus.’

Hij zuchtte. Waarom waren er zo veel meisjes met krullen op de wereld? Greta en Anna-Stina en Elna, alleen in dit kindertehuis had je er al drie. En dan Elin nog, maar die was een beetje eigenaardig, dus haar zouden ze nooit nemen.

Opeens wilde hij zo gauw mogelijk naar beneden.

De koopman en zijn vrouw waren al op de speelplaats en zouden ieder ogenblik een meisje met krullen te pakken kunnen krij-